

potembi nagodbo uveljavila izvenparlamentarnim potom in slovenski poslanci bi bili osamljeni.

Za rečeno slovesno izjavo proti nagodbi tudi na noben način ne bode dobiti vseh, v slovanski krščansko narodni zvezi združenih poslancev. Enostranska izjava, katero bi podpiral le jeden del poslancev, pa nima nobenega drugega pomena, kakor da bi nasprotujoči poslanci izstopili iz kluba in bi tako slovenska in hrvatska delegacija postala faktor brez pravega pomena.

Kruh opozicije je trd. Opozicijskim strankam je pot posuta s trnjem in zato ne kaže, da bi slovenska delegacija se lahko miselno ločila od svojih zaveznikov ni začelo opozicijo. Seveda, ako vlada do odločilnega trenutka ne pokaže, da hoče izpolniti zahteve slovenskega naroda, ako hoče ohraniti sedanje krivice, pod katerimi ječimo, potem seveda ne preostane drugo, kakor opozicija.

Politični pregled.

Državni zbor. — Prva seja je bila dne 17. t. m. Združene stranke obstrukcionistov so koj začetkom seje začele z obstrukcijo in sicer so jo otvorile s tistim sredstvom, katero so za časa Badenija rabile šele koncem boja, z glasovanjem po imenih. Že ob 10. uri se je malone vsa obstrukcijska armada zbrala v pisarni predsednika dr. Fuchsa, da se oglasi za besedo. Ko je ob 11. uri dr. Fuchs otvoril sejo in začel s spominskim govorom umrlemu grofu Falkenhaynu, zapustila je levica demonstrativno dvorano in se vrnila šele potem, ko je Fuchs končal svoj govor. Po naznanilu, kaj je vlada čez božične praznika ukrenila s § 14., so Funke in tovariši predlagali, naj se celo ministerstvo zaradi porabe § 14. obtoži potem pa interpelirali radi umora češkega vseučilišnika Linharta v Pragi. Na to so prišle na vrsto peticije in in tu so Nemci začeli s predlaganjem glasovanja po imenih. O neki peticiji posl. Krumbholza je posl. Kaiser predlagal naj se glasuje imenoma o predlogu, da je peticijo ponatisniti v stenografičnem zapisniku. Desnica je glasovala za predlog, socialisti, veleposestniki in antisemitje pa proti njemu. Slednjim je zaklical Wolf: Tudi brez vas nas je dovolj. Resel: Mi glasujemo, kakor hočemo. Drugo glasovanje po imenih je predlagal Böheim in sicer o neki peticiji, glede krošnjarstva. Po glasovanju se je dr. Lemisch oglasil s trditvijo, češ, da je glasovanje neveljavno, ker se ni čitalo ime posl. Grobelskega. Lemisch je predlagal, naj se sklene tajno sejo, v kateri se bo o tem razpravljalo, o njegovem predlogu pa naj se glasuje imenoma. Podpredsednik dr. Ferjančič je odgovoril, da je Lemischev predlog brezpremeten, ker je Grobelski sploh ni več poslanec. Tretje glasovanje po imenih je predlagal zopet Kaiser o neki peticiji posl. Viljema Pfeiferja. Na to je dr. Poiner, stavil predlog glede korekture imenika poslancev, katerega predloga pa dr. Ferjančič ni pripustil, na kar se je vršilo četrto glasovanje po imenih. Lemisch je grajal, da se v imeniku poslancev nahaja ime umrlega grofa Falkenhayna in je zahteval, naj se sklene dve uri trajajoča pavza, potem pa naj se otvori debata o predlogu, da je izdati nov imenik poslancev. Predsednik dr. Fuchs: Predlog je sicer smešen (velik hrup na levi strani) in ga je obžalovati, a na glasovanje ga vender dam. Zbornica je predlog, odklonila, na kar je dr. Fuchs naznanil konec seje. S tem pa seja še ni bila končana, kajti obstrukcija je prouzročila še debato v dnevnem redu prihodnje seje. Kaiser, Schönerer in Pergelt so zahtevali, naj se postavi na dnevni red pri-

hodnje seje samo jedna točka ministerske obtožbe. Soc. dem. Riegler je zahteval, naj se pred predlogo o rekrutih postavi poročilo o odstranitvi časniškega kolka in naj se tiskovnemu odseku naroči, da pripravi dotično poročilo tekom 48 ur. Ko je še dr. Fuchs pojasnil, zakaj je zakon o rekrutih nujen in zakaj ga je kot prvo točko postavil na dnevni red, je zbornica odklonila vse protipredloge in odobrila po predsedniku nasvetovani dnevni red. S tem je bila seja končana.

Stranke in vlada. — Obstrukcijo v državnem zboru so začele samo nemški nacionalci, nemška napredna stranka in Schönerer-janci, dočim so nemško liberalni veleposestniki antisemitje, Mauthnerjeva skupina in socialni demokratje sodelovanje odklonili. Mej nemškimi strankami se poskuša doseči jedinstven program, zlasti glede narodnih točk, kar bo seveda jako težko izposlovati. Desnica je v očigled obstrukciji storila odločilen korak glede pojasnenja občnega položaja. Pozvala je vlado naj pojasni svoje namene za prihodnost in naj pove, če hoče vladati po načelih in po željah desnice ali ne.

Hrvatska. — Deželni zbor hrvatski je odklonil predlog glede združenja Dalmacije z Hrvatsko. V zadnji seji je načelnik združene opozicije baron Rukavina ostro prijel bana, očitajoč mu, da je Hrvatsko izdal Madjarom, da se je v Srbi zarotil proti Hrvaom in da zapravlja narodovo premoženje.

Ogerska. — Pogajanja med vlado in mej opozicijo kažejo, da se doseče končno vendar sporazumljenje. V bistvu gre samo se zato, da opozicija privoli v državnopravno priznanje nagodbe tudi za ta slučaj, ako se nagodba za Cislitvansko uveljavi s § 14., kar je v direktnem nasprotju z ogrsko ustavo. Ako se opozicija uda, potem odstopi ministerski predsednik baron Banffy in zajedno dobi opozicija garancije, da se bodo prihodnje volitve vršile brez vladnega pritiska.

Nemčija. — Nemško državni zbor se bavi sedaj z novo vojaško prelogo. Nemčija hoče svojo vojsko znatno pomnožiti ter utemeljuje to s tem, da trovezne države vse skupaj nimajo tako velike vojske, kakor Rusija in Francija.

Srbija. — Dne 13. t. m. je Srbija praznovala stoletnico osvobođenja od turškega gospodstva. Razkralj Milan se pogaja s cerkvenimi oblastmi, da bi mu dovolila, adoptirati svojemu nezakonskega sina Hristić-a. Bivša Milan-ova ljubimska Artemizija Hristić, kateri je bil Milan obljubil zakon, se je s tem zadovoljila s pogojem, da se njen sin oficijelno prizna za prestolonaslednika.

Angleška in Francoska. — Angleška nadaljuje priprave za vojno in zajedno s tem rase tudi nasprostvo mej Anglijo in Francijo. Francozi ne morejo pozabiti svojega poraza v Fašodi. K temu pa so prišli še novi konflikti zaradi raznih kolonijalnih vprašanj. Obe državi te tudi trudita zagotoviti si za slučaj vojne nevtralnost Nemčije.

Oderušstvo.

Znani so različni načini oderušstva. Čuditi pa se je, da se ravno najgršemu načinu odiranje ne posvečuje nikaka pozornost. Ta način odiranja ne išče svojih žrtev med zdravimi, za delo sposobnimi ljudmi, išče jih med ljudmi, kateri so za delo nesposobni, med bolniki.

Znano je, kako cveto vse lekarne. Lekarnarstvo je monopol, število lekarnarjev je omejeno, in le malo-kdaj se primiri, da se to število pomnoži. Vzlic temu imajo lekarnarji pravico prodajati zdravila po monopolskih cenah. Te cene določuje posebna komisija, na katero imajo lekarnarji največji upliv, občinstvo pa ga nima prav nič. Privilegiji lekarnarjev so v zadnjih letih po-

stali taki, da se sme oficijelna taksa po vsi pravici ime-
novati oderuštvo z medikamenti.

Občinstvo misli pogostoma, da imajo lekarnarji samo
pravico, medikamente same prodajati z velikanskim do-
bičkom, ne ve pa, kako jih lekarnarji odirajo z zaraču-
navanjem nečuvjenih cen za posodo in s takso za delo. Le-
karnar kupuje zdravila na debelo. Po oficijelni taksi ima
pravico, da prodaja to blago za 50% dražje, kakor ga
je sam kupil. To je že gotovo lep dobiček, a kdor misli,
da se lekarnar s tem dobičkom zadovoljuje, se jako moti.
Razen te cene za medikament sam zaračuna lekarnar pri
vsakem medikamentu še nekaj oostotkov za preiskavo, za
posode, v katerih medikamenti shranuje i. t. d. i. t. d.
tako, da povprek proda medikament za celih 300%
dražje, kakor ga je sam plačal. Pri nekaterih stvareh je
dobiček še večji.

Cinkovo belilo prodaja drogist po 1 gld. 5 kr. klg.
lekarnar pa po 20 gld. Hipermangansko kisli kali kupi
lekarnar klg po 1 gld. 15 kr., prodaja pa klg. po 10 gld.
Oglenokisli natron velja pri drogistu 20 kr., pri lekar-
narju 2 gld. Grenko sol prodaja lekarnar po 1 gld. ku-
puje pa jo po 12 kr. Vaseline kupi lekarnar po 70 kr.
prodaja ga po 3 gld.

Kemična industrija se je v zadnjih letih, posebno
v Nemčiji, oprijela izdelovanja medicinalnih stvari. Le-
karnar jih dobiva iz tovarne popolnoma izgotovljene in
nima drugega dela, kakor da jih prešteje in v škatljico
dene. A kako jih prodaja? Železne pilule dobi klg. po
3 gld. torej ga velja komad eno desetinko krajcarja, pro-
daja pa komad po krajcarji in računa še deset krajcarjev
za škatlico.

Najhujše pri tem pa ni cena medikamentov samih.
Plačevati je tudi še posebno za vsako delo. Če lekarnar
le prst premakne, mu mora za ta trud bolnik že takso
plačati. Ako je treba kako stvar tehtati, plačati je dva
in pol krajcarja, ako je stvar težka do deset centigramov.
Če je pa težja, je plačati en krajcar. Ako je zdravilo se-
stavljeno in petih stvari, se mora taksa za tehtanje od
vsake stvari posebej plačati. Za kuhanje se računa 20 kr.
za nalivanje 17½, za razdeljevanje praškov na 10 vrečic
25 kr., za mešanje raznih praškov 10 kr. in seveda je
povrh še plačati takso za tehtanje.

Taksa za leto 1899 je uvedla novotarijo. Plačati je
namreč pri vsakem medikamentu še 5 kr. dispenciacijske
pristojbine za zavijanje kupljenih medikamentov.

Ako je medikament končno narejen, začne se zara-
čunavanje posode in ž njim novo odiranje. Bele stekle-
nice, v katere gre do 50 gm., veljajo lekarnarja po 2½ kr.
a on jih prodaja po 6 kr., steklenice, v katere gre do
200 gm., kupuje po 3½ kr., prodaja jih pa po 8 kr.
Lončke za mazila kupuje po tri krajcarje, prodaja jih
po 7½ kr. Okrogle škatljice za praške kupuje po 1½ kr.
oziroma po 2 kr. in 3½ kr. ter jih prodaja po 5, 6
oziroma 7½ kr. Štirioglate škatljice za 6 praškov ku-
puje po 2 kr. in jih prodaja po 12 kr. Jednake škatljice
za 12 praškov plačuje po 3 kr. in jih prodaja po 16 kr.

Z ozirom na to se ni čuditi, da včasih mej ceno
medikamenta in mej ceno takse za delo in mej ceno
posode velikansko nasprotje. Naj to dokažemo. Morfijski
praški proti kašljanju obstoje iz 0.07 g. morfija in 5 g.
sladkorja ter se razdele na 10 praškov. Lekarnar ra-
čuna za morfij 2½ kr., za sladkor 2½ kr., za mešanje
morfija in sladkorja, 10 kr. za razdelitev na 10 praškov 25 kr.
za škatljico 16 kr. in tehtanje 3½ kr. Medikament velja
torej 5 kr., za delo in posodo pa je plačati 54½ kr.

Drug vzgled. Tako imenovani čepki obstoje iz 0.1 g.
opijske in 20 g. kakao masla. To zaračuna lekarnar 14½
kr., povrh pa še tehtanje 2 kr. za zmešanje mase 15 kr.
za napravo čepkov 50 kr., za škatljico 16 kr. in dispen-
zacijske pristojbine 5 kr. za delo in za posodo zaračuna
torej 88 kr., torej 6 krat več, kakor zdravilo samo.

To so vsekako kričeče razmere. Navedli bi lahko
še mnogo izgledov v dokaz, da nismo nepravilno rabili
besede oderuštvo. Za sedaj naj zadostuje to. Pozivljamo
poslance naj v tem oziru store svojo dolžnost.

Obrtnija.

Uzroki obrtniškega propada.

(Spisal M. Kunc.)

Ako hočemo zvedeti, katera sredstva bi bila ume-
stna, da se vsaj zboljša današnji jako tužni položaj ma-
lega obrtnika, trebamo najprej poiskati vse uzroke, ka-
teri so povzročili naš propad, kajti le potlej, če spo-
znamo te slučaje, nam bode moč, ukreniti kar je potrebno,
da se mali obrtnik popolnoma ne uniči.

Zdravnikov nam v novejem času sicer ne manjka.

Poklicani in nepoklicani hočejo osrečiti obrtnika;
napravljajo se tudi raznovrstne postave, katere bi imele
namen, služiti koristi obrtnikov, a vidimo zmiraj, da vsa-
kemu koraku, kateri meri na bolje, sledita dva, katera
uničita vse dobre namene prvega.

Ni treba na široko razkladati, da je razloček me
obrnikom prej in sedaj velikanski, katerega mlajši obrt-
niki še le od starejših zvemo. Marsikateri obrtnik, ki je
že v letih, in ima od prejšnjih časov za svoj trud pri-
hranjen užitek za starost, uskliknil je: Vesel sem, da
sem star, kajti boriti se za vsakdanje življenje in še ve-
činoma brez uspeha, kakor se morate vi mladi obrtniki,
— to bi prsegalo mojo eneržijo. Tudi jaz bil sem mlad,
— delavec brez premoženja, ko sem obrt pričel, a plačal
sem za kupčijske prostore in stanovanje le desetake, a
vi plačate stotake. Davek bil je majhen, da ga k seda-
njemu še primerjati ni. Hrana dober kup in ljudje po-
šteni. Dobiček ni bil velik, a gotov, in kdor je imel
pridne roke, trebal ni kapitala.

Tako je bilo. — Oglejmo si pa današnji položaj.
Začetek obrti brez kapitala niti misliti ni. Draginja na
vse strani — davki čedalje večji. Navada, delati na up
tako občna, kakor pomanjkanje denarnega kredita, —